

שוויון הזדמנויות מציאות או חזון

פעילות מטרימה ליום השוויון הבינלאומי לאנשים עם מוגבלות

הקדמה

20% מן האוכלוסייה במדינת ישראל הם אנשים עם מוגבלות. גם לאנשים אלו יש זכויות ככל אזרח אחר במדינת ישראל. גם לאנשים אלו מגיע לצאת, לבלות, לקנות, לנסוע ולקבל שירות ככל אזרח ישראלי. במדינת ישראל נחקק חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, במטרה להגן על כבודו וחירותו של אדם עם מוגבלות, ולעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בכל תחומי החיים, וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד תוך מיצוי יכולתו. החוק מחייב הנגשה של מבנים, תשתית וסביבה והנגשת השירות הניתן לציבור, באופן, שאנשים עם מוגבלויות יוכלו להיכנס, לנוע, לגשת וליהנות באופן מלא מכל מקום ציבורי ומהשירות הניתן בו. שיעור זה עוסק באמצעות משחק סימולציה, בדילמות של שוויון ושוויון הזדמנות.

קהל היעד

תלמידי כיתות ז' - יב'

מטרות

- * להטמיע מודעות לעקרון שוויון הזדמנויות.
- * לעורר שיח על עקרון שוויון הזדמנויות/ שוויון זכויות

עזרים

- פרסים: 1 חפיסת שוקולד, צ'ופר לבחירת המורה (למשל: זכית בשעה לחנוך את אחת הכיתות/ תלמידים, זכית בשעה בחדר מחשבים...)
- קוביית משחק
- כרטיסי משתתף כמספר התלמידים, מתוכם 16 כרטיסים ממוספרים מ-1-15 כמה כרטיסי משקיף עם תיאור התפקיד לפי הרשימה הבאה, יתר הכרטיסים יהיו לבנים ואינם משתתפים במשחק. כל הכרטיסים יהיו בני אותו גודל.

- משקיף על התקדמות התלמידים לפי המספר שעלה בקובייה
- ✓ משקיף על הישיבה של תור אחד בכלא
- ✓ משקיף על קיום חוקי המשחק כולל החוקים החדשים שנוספו
- ✓ משקיף על מילוי המטלות בכרטיסי הפתעה

- 8 כרטיסי הפתעה (לפחות 2 כרטיסים לכל הפתעה) לפי הרשימה הבאה:

- ✓ זכית בצ'ופר, עליך לחוקק חוק חדש שיחול על משתתפי משחק
- ✓ עליך להעביר את כרטיס המשתתף שלך לעמדה 7 - הכלא ולהמתין תור אחד
- ✓ עליך להעביר את כרטיס המשתתף שלך לעמדה 1 – התחלה ולהתקדם שוב בתור הבא
- ✓ עליך להעביר את כרטיס המשתתף שלך 2 עמדות קדימה

כרטיס הפתעה

עליך להעביר את הכרטיס שלך
לעמדת הכלא ולהמתין תור אחד

כרטיס הפתעה

זכית בצ'ופר
עליך לחוקק חוק חדש שיחול על
משתתפי משחק

- לוח המשחק הכולל מסלול בן 25 תחנות ממוספרות מ-1-25.

ניתן ליצור את הלוח על הרצפה:

ניתן להדביק פתקאות ממוספרות על הרצפה (ראו תרשים) ↓

את פתקי הפרס וכרטיסי ההפתעה ניתן להדפיס/ לכתוב ולצלם ולהניחם במרכז על הרצפה.

וכך הרצפה תיהפך ללוח משחק.....

התקדם לעמדה 17 14	13	12	11	10	9	8	כלא 7
15	<div style="border: 2px solid red; width: 150px; height: 80px; margin: 0 auto; display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> <p style="font-size: 24px; margin: 0;">הפרס</p> </div> <div style="border: 2px solid orange; width: 100px; height: 50px; margin: 0 auto; display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> <p style="font-size: 18px; margin: 0;">כרטיסי הפתעה</p> </div>					6	
הפתעה 16						5	
17						4	
18						3	
19						2	
20 חזור להתחלה	21	22 הפתעה	23	24	25 זכית בפרס	1 התחלה	

מהלך ההפעלה

מניחים את לוח המשחק במרכז החדר, על הלוח מניחים את כרטיסי ההפתעה ואת חפיסת השוקולד במקום המיועד להם.

מסבירים לתלמידים את חוקי המשחק ומציינים את ההזדמנות לזכות בצ'ופר. לכל התלמידים יש הזדמנות לקחת חלק במשחק, אולם רק חלקם (בני המזל) ימלאו תפקיד פעיל במשחק ויוכלו להגיע לפרס.

מערבבים את כרטיסי המשתתף ומאפשרים לכל תלמיד לשלוף באופן אקראי כרטיס אחד מהחבילה מבלי שיראה את הרשום על הכרטיסים.

חוקי המשחק

1. לפני התחלת המשחק כל תלמיד שברשותו כרטיס ממוספר, יניח את הכרטיס על התחנה שמספרה זהה למספר הכרטיס. זו נקודת הפתיחה במשחק וממנה הוא יתחיל להתקדם. בעלי הכרטיסים שאין עליהם מספר הלבנים ובעלי תפקידי משקיף, לא ישתתפו במשחק עצמו.
2. הכרטיסים ישמשו כ"חיילים" במשחק וההתקדמות תיעשה בעזרת הטלת קובייה והזזת הכרטיס מספר תחנות כפי שעלה בקובייה.
3. מטרת המשחק היא לזכות בחפיסת שוקולד, לשם כך צריך לנחות בדיוק על תחנה 25 בהתאם למספר שעלה בקובייה, משתתף שחלף על פני תחנה 25, ממשיך להתקדם בסבוב נוסף על לוח המשחק.
4. תלמיד שכרטיס המשתתף שלו נחת על תחנות מספר 16 ו- 20 ייקח כרטיס עליון מחפיסת ההפתעה ויפעל בהתאם להוראות.
5. תלמיד שכרטיס המשתתף שלו נחת על תחנה 7 - "כלא" (לא כולל בשלב הפתיחה) ימתין סבוב אחד של המשחק ללא הטלת קובייה.
6. תלמיד שכרטיס המשתתף שלו נחת על תחנה 14, יתקדם ויעביר את הכרטיס שלו לתחנה 17 (לא כולל בשלב הפתיחה).
7. תלמיד שכרטיס המשתתף שלו נחת על תחנה 20 יעביר את הכרטיס שלו לתחנה 1 - "התחלה".
8. המשחק מסתיים כאשר אחד המשתתפים נוחת בהתאם למספר שעלה בקובייה, הדיוק בתחנה 25. המשתתף הזוכה יקבל את חפיסת השוקולד.

הנחיות

נקודת הפתיחה של המשחק איננה אחידה לכל התלמידים כפועל יוצא של הגרלת כרטיסי המשתתף. במהלך המשחק, צריך לבחון את תגובות התלמידים לכללי המשחק ולרשום את החוקים החדשים שנוספו במהלך המשחק כדי לדון בתהליכים המרכזיים שהתרחשו במהלך.

דיון

במהלך המשחק מבהירים מושגים של שוויון זכויות והזדמנויות לכולם.
בתום המשחק מקיימים דיון על תחושת התלמידים, על הנחיצות בחוקים בשילוב עם הגינות וערבות הדדית כדי לקיים חברה דמוקרטית.

נקודות לדיון:

1. חוו את דעתכם על כללי המשחק, ומה הם גורמים למשתתפים בו?
2. כיצד הרגישו התלמידים שקיבלו כרטיסים ריקים ולא יכלו להשתתף במשחק?
כיצד הרגישו המשתתפים שקיבלו כרטיסים ממוספרים? כיצד חשו הזוכים? כיצד חשו המשקיפים?
3. האם חוקי המשחק הבטיחו תנאים הוגנים לכל המשתתפים?
4. התייחסו לחוקים שנקבעו במהלך המשחק. את מי הם שירתו ומה הייתה מטרתם?
5. כיצד משקף המשחק מציאות חברתית, איזו מציאות?
6. באיזה אופן התנאים ההתחלתיים הבלתי שוויוניים השפיעו על תוצאות המשחק?
7. מה לדעתכם ההבדל בין שוויון לשוויון הזדמנויות?
8. למה נועד פרס ההפתעה והאם זה קיים גם במציאות?
9. השוו בין ההתרחשות במהלך המשחק לבין המציאות החברתית, האם במציאות ניתנת הזדמנות שווה לכולם? הביאו דוגמאות לעמדותיכם.
10. כיצד ניתן להבטיח שוויון הזדמנויות זהה לכולם?
11. האם צודק לאפשר לפרט לקבוע חוקים המשפיעים על הכלל? מתי זה נכון ומהו המחיר שעליו לשלם?
12. האם יש מצבים שבהם זכות מסוימת ניתנת רק לחלק מהאנשים? תנו דוגמאות.
13. על מי מוטלת האחריות למימוש עקרון שוויון ההזדמנויות בחברה הישראלית?

לסיום

קראו את דברי השופט אהרון ברק:

"הצורך להבטיח שוויון הוא טבעי לאדם. הוא מבוסס על שיקולים של צדק והגינות... הצורך לקיים שוויון הוא חיוני לחברה ולהסכמה החברתית שעליה היא בנויה... תחושת חוסר השוויון היא מהקשה שבתחושות, היא פוגעת בזהות העצמית של האדם."

בהמשך למערך זה ועל-מנת לערוך קישור וחיבור ליום השוויון הבינלאומי לאנשים עם מוגבלות מומלץ:

- להעביר את השיעור "בחזית הכיתה" - ישנה מצגת פעילות לשיעור.

- לבחור פעילות/ מספר פעילויות מתוך "יום שיא- ליום השוויון לאנשים עם מוגבלות".